Seren Gomer.

NEU

HYSBYSYDD WYTHNOSOL CYFFREDINOL DROS HOLL DYWYSOGAETH CYMRU.

ARGRAFFWYD A CHYHOEDDWYD GAN DAVID JENKIN, ABERTAWE, SWYDD FORGANWG.

(Printed and Published by Darid Jenkin, Castle Street, Swansea, Glamorganshire.)

CYFROL I. RHIFYN 31. DYDD SADWRN, GORPHENHAF 30, 1814. *Pris Chwe'-Cheiniog a Dimai.*

LLUNDAIN.

DYDD IAU, GORPH. 21.

MAN lestr a ddaeth i'r Downs o Valparays, cawsom gadarnaad o'r hysbysiaeth diweddar ynghylch ysgafnhad y ffreigad Americaidd, yr Essex, o'r hysbysiaeth awyddol yn y ddinas. Ei nod yw yr hyn a ganlyn :—

Gafaelwyd y ffreigad Americaidd Essex, o 32 gaugol, a 275 o wyr, ar yr 28ain o Fawrth, ynghylch chwe' milldir o Valparays, gan y sgwad Phebe, a'r cadlong an awyldrcn y llyn, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i ddwy awr. Lladdwyd 72 o wyr yr Essex, a chlwyfwyd 80; a lladdwyd pump o wyr y Phebe a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Y mae llongyn wrth lythyr o Falmouth, yr hwn a ymadawodd a'r dydd hwn, fod herw-longau'r Unol Dalaethau yn parhau i gael eu hysmeladdu, eu harfogi, a'u gwneuthu a llunieath yn y llongbyrth hyny; ac hysbysir ymhellach yn Nhy Lloyd fod yr herw-long Wasp, yr hon a ysgafnhesid y dydd o'r blaen, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i awr, yn cael ei hadgyweirio ynghylch wyth o'r gloch a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Y mae llythyrau o Halifax i'r 15fed, a phapurau Boston (America) i'r 23ain o'r mis blaenorol, wedi dyfod i law yn ddiweddar. Yr oedd y cyfnewidiadau diweddaf. Yr oedd y cyfnewidiadau diddorol yn Efrainc wedi llenwi y blaid ag ysbryd ysbrydoliaeth yn dda i Prydain yn yr America, a'r gwrthwyneb yn y blaid arall. Cymerwyd cyfarfod cyhoeddus yn Boston, yn Nhalaith Massachusetts, ac offrymwyd i'r Holtalliaeth, am gwymp Bonaparte. Yr oedd gwyl arbenig ar y 15fed o Fehefin, yngnghyfa (chapel) Stone, yn Boston, er cofleithiau am y diguyddiad hynod hwn. Yr oedd y cysegrfa yn llawn; y Bonedd'geswn yn bresenol, ac yr oedd llaaglaw y dref, y Cynghor, a'r swyddogion o Aelodau y Senedd yn myddfodol yn y gwaith. Traddodwyd araeithiau, ac offrymwyd gweddiau priodol i'r achlysur hwnw, ac yn ystod yr holl wasanaeth canwyd y gan gerddorion goreu y dref. Yr oedd y gynulleidfa yn lluosog iawn, ac yn cynwys llawer o'r dinasyddion pennaf yn y lle. Yn ystod yr holl wasanaeth arwyddol yn y ddinas. Ei nod yw yr hyn a ganlyn :—

Gafaelwyd y ffreigad Americaidd Essex, o 32 gaugol, a 275 o wyr, ar yr 28ain o Fawrth, ynghylch chwe' milldir o Valparays, gan y sgwad Phebe, a'r cadlong an awyldrcn y llyn, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i awr. Lladdwyd 72 o wyr yr Essex, a chlwyfwyd 80; a lladdwyd pump o wyr y Phebe a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Yr oedd llongyn wrth lythyr o Falmouth, yr hwn a ymadawodd a'r dydd hwn, fod herw-longau'r Unol Dalaethau yn parhau i gael eu hysmeladdu, eu harfogi, a'u llunieath yn y llongbyrth hyny; ac hysbysir ymhellach yn Nhy Lloyd fod yr herw-long Wasp, yr hon a ysgafnhesid y dydd o'r blaen, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i awr, yn cael ei hadgyweirio ynghylch wyth o'r gloch a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Y mae llythyrau o Halifax i'r 15fed, a phapurau Boston (America) i'r 23ain o'r mis blaenorol, wedi dyfod i law yn ddiweddar. Yr oedd y cyfnewidiadau diddorol yn Efrainc wedi llenwi y blaid ag ysbryd ysbrydoliaeth yn dda i Prydain yn yr America, a'r gwrthwyneb yn y blaid arall. Cymerwyd cyfarfod cyhoeddus yn Boston, yr hwn a gynaliwyd yn Faneuil Hall, am gwymp Bonaparte. Yr oedd gwyl arbenig ar y 15fed o Fehefin, yngnghyfa (chapel) Stone, yn Boston, er cofleithiau am y diguyddiad hynod hwn. Yr oedd y cysegrfa yn llawn; y Bonedd'geswn yn bresenol, ac yr oedd llaaglaw y dref, y Cynghor, a'r swyddogion o Aelodau y Senedd yn myddfodol yn y gwaith. Traddodwyd araeithiau, ac offrymwyd gweddiau priodol i'r achlysur hwnw, ac yn ystod yr holl wasanaeth canwyd y gan gerddorion goreu y dref. Yr oedd y gynulleidfa yn lluosog iawn, ac yn cynwys llawer o'r dinasyddion pennaf yn y lle. Yn ystod yr holl wasanaeth arwyddol yn y ddinas. Ei nod yw yr hyn a ganlyn :—

Gafaelwyd y ffreigad Americaidd Essex, o 32 gaugol, a 275 o wyr, ar yr 28ain o Fawrth, ynghylch chwe' milldir o Valparays, gan y sgwad Phebe, a'r cadlong an awyldrcn y llyn, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i awr. Lladdwyd 72 o wyr yr Essex, a chlwyfwyd 80; a lladdwyd pump o wyr y Phebe a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Yr oedd llongyn wrth lythyr o Falmouth, yr hwn a ymadawodd a'r dydd hwn, fod herw-longau'r Unol Dalaethau yn parhau i gael eu hysmeladdu, eu harfogi, a'u llunieath yn y llongbyrth hyny; ac hysbysir ymhellach yn Nhy Lloyd fod yr herw-long Wasp, yr hon a ysgafnhesid y dydd o'r blaen, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i awr, yn cael ei hadgyweirio ynghylch wyth o'r gloch a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Yr oedd llongyn wrth lythyr o Falmouth, yr hwn a ymadawodd a'r dydd hwn, fod herw-longau'r Unol Dalaethau yn parhau i gael eu hysmeladdu, eu harfogi, a'u llunieath yn y llongbyrth hyny; ac hysbysir ymhellach yn Nhy Lloyd fod yr herw-long Wasp, yr hon a ysgafnhesid y dydd o'r blaen, wedi brwydr yr hon a barhaodd agos i awr, yn cael ei hadgyweirio ynghylch wyth o'r gloch a'r Cherub, a chlwyfwyd 10.

Y mae pump o ddynion enwog wedi dyfod i'r wlad hon o Norway, yn genadon oddiwrth y Tywysog Christian i Lys Prydain, dacthant i Leith o Christiansund ynghylch wythnos yn ol, a danfonasant i'r ddinas yn ddioed am drwyddedi. Ond gwrthodwyd eu cais ar y cyntaf gan Lywodraeth ei Fawrhydi, a necawyd yn bendant eu derbyn yn eu henwau swyddol. Pa fodd bynag, canias wyd trwyddedi iddynt ddyfod i Lundain, ar yr ammod iddynt ymddangos yno fel bonedd'gion anghyfedd, ac yr ydys yn eu dysgwyl boh awr i'r Brif-ddinas.

Deallir chai gwrthddrych eu hanfoniad yw cynnyg fod i Norway gael hod yn ddinas ansmeddibynol dan ymgeledd Prydain, yn gymmaint a hod Denmark wedi ei rhoddi i fynu. Yr ydym yn clywed fod gweinidogion y Brenin wedi llawn-fwriadu na dydd iddynt gynnyg cynnadleddu mewn un modd a Norway, hyd oni therfyner y gymmanfa yn Vienna.

Rhoddwyd gwledd ardderchog gan ei Uchder Breninol y Tywysog Rhaglaw, neithiwr, yn Nhy Carlton, er anrhydedd i Wron yr Orynys *(Peninsula)* ac adferiad heddwch. Yr oedd Iliaws mawr o Urddasolrwydd yn myddfodol *(present, Ffr.)* Tywysogion, Tywysogesau, Penddefigion, a Phendefigesau; llawer o ddarluniaddau tryloyw arddcrchog a thrudfawr, a phawb yn ymddangos am y mwyaf awyddus i anlygu en gorfoleddau am ddychweliad Dug buddugol Wellington i'r wlad enedigol, ac heddwch gyd ag ef.

Ddoe cyflawnwyd y ddefod o osod sylfaen yr ysgoilfy rhad ag sydd i'w adeiladu yn Westminster, yr hwn a gynnwys fil o blant, sef 600 o fechgyn a 400 o ferched, gan Ddug Caerefrog, yr hwn a gymmerodd lwyaru saer meini, a chymmwd *(mortar)* ac a'i lleddodd ar y lle yr oedd y gareg i'w rhoddi. Yr oedd Archesgob Caergaint, Penddefigion a Boneddigion lawer yn myddfodol; darlleuwyd gweddi gan y Parchedig Wm. Grave, a thraethwyd araeth gan Arglwydd Sidmouth, ar ddefnyddioldeb y sefydliad.

DIHANGFA RYFEDD.—Cymmerodd amryleh-iad tra hyned ie, yn melin Candor gerllaw y Mansiy *(Stonehouse)* swydd Caerefrudcor *(Lincoln)* dydd Llun diweddaf. Fel yr oedd plentyn ynghylch tair blwydd oed yn chwarae ar lan llyn y felin uchod, efe a syrthiodd i'r dwfr, a dygwyd ef ymaith mewn modd buddugol gyda'r ffwd beiriu i'r rhod ddwfr, ac oddi tani, yr hon oedd yn tori o fewn dwy fodfedd at y graig oddi tanodd. Ond dygwyddodd fod un o lwyaru y rhod wedi tori, a threfnodd Rhaglaw'r lle man hyny fod yn barod i'w dderbyn pan ddaeth gydâ'r dwfr, ac yn y lleches hono y trôdd nes adawyd ef yn ddiogel islaw y rhod, heb fwy o niwed na briwo ychydig ar un fraich.

LLOFRUDDIAETH.—Ar y 10fed o'r mis hwn, ynghylch 10 o'r gloch yn yr hwyr, llofruddwyd gwraig oedranus, yn y Goedwig newydd, swydd Hamps, gerllaw ei thrigfa ei hun, yn Pawley. Yr oedd y trengedig yn cadw masnachdy cauhwyllau, yn wraig weddw, a chanddi un mab, ynghylch 20 oed, yr hwn oedd wedi mynet oddi gartref, a hithau a adawodd ei thŷ i fyned i'w geisio; ac am na ddychwelodd yn fuan heth rhai o'r cymmydogion i chwilio am dani, ac am ddau o'r gloch yn y bore, cawsant hi mewn cae yn ymyl y ffordd ar hyd yr hon y gwyddent yr oedd i ddychwelyd, mewn ymddangosiad yn ddiffygwyd, a'i phen wedi ei friwo yn echrysion; hi barhaodd mewn cyflwr difywyd dros grŷn amser, a phan ddaeth ychydig atî ei hun, hi a ddarluniodd yr ymosodiad a wnaed arni fel hyn; daeth dyn o'r tu ol iddi pan oedd ar y ffordd, a rhoddodd iddi rai ergydion ffyrnig â chwibren ar barth el ei phen, ac wedi hyny llusgodd hi i'r cae, end ni welodd hi y dyn, ac o gaulyniad nis gallasai ei ddarlonio. Bu farw wedi hyny o'i chlwyfau, a dygodd Rheithwyr Ynad Llofruddiaeth y fann o *Lyfrauddiaeth gwirfodd yn erbyn ei mab.* Ymddangosai ger bron y rheithwyr fod y mab yn caru, ac ynghylch priodi â merch ieuanc, yn erbyn yr hon yr oedd gan y fam lawer o wrthwynebrwydd; ond yr oedd efe yn ymroddi ymweled â hi, i'r dyben i'w chael yn wraig. Ar y nos pan gyflawnwyd y weithred erchyll profwyd ei fod wedi bod gydâ'r ddynes ieuanc; a gwelwyd of yn dyfod o'r cae yn yr hwn y cafwyd ei fam ynghylch pum munud wedi iddi hi fyned o'i thŷ. Yr achos fel y dywedir i'r weithred greulon gael ei chyflawni oedd, bod y fam wedi rhoddi ei holl feddiant yn ei hewyllys i'r mab; ond yr oedd yn dywedyd y cymmerai hi y cwbl oddi wrtho os priodai y ddynes ragddywedodig; ac i'r dyben i gael y ddynes a garai a chyfoeth ei fam, efe a ymroddodd ladd yr hon a'i hymddug cyn y gallai gyfaewidi ei hewyllys!

Ar yr 20fed o'r mis hwn ewogfarnwyd Thomas Whyte, Canol-longydd, i gael ei altudio dros y môr, dros 14 blyneidd, am ladd William Jones, morwr yngwasnaeth ei Fawrhydi. Profwyd fod Jones yn gowedd ar fur yn ymyl y môr tra yr oedd bad y Brenin isod. Gorchymynodd Whyte i Jones fyned i'r bad, dyfeiodd yntef, " Na, yr wyf yn myned i'roddi'r cawell i'r ddynes, ac wedi hyny myn a af." Ar hyn dywedodd y carcharor, " a ewch chwi ddim, Syr, tra yr wyf yn peri chwi." Ni chafodd Jones amser i ateb, nes tarawyd of ddwy waith ar ei ben â'r cleddyf, ac wedi hyny yn agos i'w fogail, ac aeth y cleddyf i'w ymysgaroedd; codd Jones ar ol y clwyf, ac hongianodd wrth y mur gerfydd ei ddwylaw, a'r carcharora sathrodd ei ddwylaw â'i draed, nes cwympodd; a bu farw o'i glwyfau yn ebrwydd. Mynai y carcharor hacru fod Jones am euellio, ac nad oedd ŏf yn meddwl ei ladd, ond yn unig ei dato.

Y gyfraith ynghylch gwrthddiad Aelod yn Senedde Prydain a du fel y canlyn :—

" Y mae gan Dŷ y Cyffredin hawl ddiamheuol i gauad allan o'i mysc un dyn a fyddo wedi ei gael yn euog o ryw fai gwaradwyddus, neu ymddygiad llygredig, ac felly wedi gwneuthur ei hun yn anheilwng o eistoddle yn y Senedde. Eithr y mae wedi hod yn beth amheus pa un a yw y cyfryw wrthddiad gan y Senedde yn anghymhwyso y dyn bwnw i gael ei ddewis drachefn. Yn achos Middlesex, yn y flwyddyn 1769, canwyd Mr. Wilkes o'r Tŷ ar y 3ydd o Chwefror, am gyhoeddi o honaw gabidraith ; yn yr Etholiad a gymmerodd le i lauw ei swydd, dewiswyd ef gan yr Etholyddion eilwaith, ar yr 17eg o Chwefror. Ar ei ddychweliad, cytunodd y Tŷ, ei fod ef yn anghymwys i gael bod yno, ac yntef wedi cael ei gauad allan yr eistedd hyny, a hod ei Etholiad yn ddirym, a gorchymynwyd i Etholiad arall gymmeryd lle. Dewiswyd Mr. Wilkes drachefn, a gwrthodwyd ef gan y Tŷ drachefn, a gorchymynasant i Etholiad o'r newydd gael ei wneuthur; dewiswyd Wilkes y drydydd waith, ar hyn cytunodd y Tŷ fod ei Etholiad yn ofer a dirym; a pharasant i Mr. Luttrell, yr hwn oedd yn wrthwynebwr i Wilkes ar amser yr Etholiad diweddaf i gael ei ddcrbyn, (er nad oedd ond ychydig o'r Etholwyr, mewn cymhariaeth, o'i blaid ef), yn lle Wilkes.

" Cyflwynwyd deisyfiad gan rai o ryddfedcliaid Middlesex yn erbyn y cytundeb uchod; ond gwedi gwrando y Deisyfiad penderfynodd y Tŷ fod Mr. Luttrell wedi cael ei ethol yn ddyladwy.—Wedi hyn ail-ystyriodd y Tŷ y penderfyniad a wnaethant ar y 17eg o Chwefror, a chytunasant nad oedd yn beth gweddus i aros ar eu dyddiadur fyfau, a thrwy benderfyniad ar y drydedd o Fai, 1782, gorchymynasant ei ddileu, " fel peth ag oedd yn tueddu i ddymchwelyd iawnderau holl etholyddion ddunion yn un gwr i'w cynnychioli ag a drowyd allan o'r Senedde gan yr aelodau, os tybiaut ei fod yn deilwng o'u dewisiad."

DEMOS.—Peth tra chyffredin gan lawer o Weinidogion yn eu pregethau, yw darlunio Demas fel gwrthgiliwr oddiwrth ffydd yr efengyl, o herwydd dywedyd o Paul, " Demas a'm gadawodd gan garu y byd presenol." Ond gan fod yr Apostol Paul wedi cyfleabod Demas fel cyd-weithiwr, trosedd amlwg ar y cariad ag sydd yn " gobeithio pob dim," fyddai ei euogfarnu, heb gyflawn btawf o'i euogrwydd, ac yn neilldiol heb ddim prawf oll o'i wrthgiliad. Gwir yw fod Paul yn achwyn, fod Demas wedi ei adael ef, o achos cariad at bethau y byd hwn; ond ymddengys megys po byddai Crescens a Thitus hefyd yn gynnwy-edig yngherydd Paul (2 Tim. iv. 10.) fel yn ddiffygiol o'r gradd hyny o ddiysgogrwydd ag a ddymunai yr Apostol yn awyddus iddynt feddiannu ac amlygu yn yr amser presefigaethus hyny. Ond er na amlygodd Demas, Crescens, na Thitus yr un diysgogrwydd gwrouaidd a'r Apostol, etto mewn amser erledigaeth, os bydd cyfle, y mae gan Gristianogion gyfarwyddiad Crist ei hun " i fod o ddinas i ddinas;" ac o'n gwiad ni, ffodd llawer o ddluwinyddion i'r Cyfandir, yn nheyrnasiad Mair waedlyd, ac ni feiir ar eu hymddygiad hyd y dydd hwn. Hefyd teilwng o sylw yw, fod Paul wrth ysgrifenu at y Philipiaid (yr hyn a wnaeth fel y mae yn amlwg ynghylch yr un amser ag yr ysgrifenodd ei ail Epistol at Timotheus) gan gyfeirio at ymddygiad rhai o'i gydlafurwyr, (Demas, Crescens, ac ereill, ysgaifydd) yn defnyddio yr iaith gadarn hyn, " canys pawb sy yn ceisio yr eiddynt eu hunain, ac nid yr eiddo Crist Iesu," Phil. ii. 21. ac etto nid oes un esboniwr yn ystyried y rhai hyn fel gwrthgiliwyr colledig. Yn mhellach y mae Paul yn achwyn, yn yr un benod, " yn fy nhcb cyntaf ni safodd neb gydâ mi, eithr pawb a'm gadawsant: nid a archaf Dduw nas cyfrifer iddynt." adn. 16. At hyn y gellir ychwanegu, mai pan ddaliwyd y Messias, ei ddisgyblion a ffoisant, ac a'i gadawasant. Oddiwrth y cwbl eglur yw nas gellir profi o'r ysgrythur fod Demas yn gwrthgiliwr; ond yn unig iddo beidio glynu erth Paul, o achos esmwythyd bydol, ond i bu raddau, nis gwyddom; eithr sier yw fod y lleill o'r Cristianogion wedi ei adael hefyll, er mwyn cyflenwaderau bydol: ni arddelodd neb ef yn ei atch cyntaf ger bron Cesar, etto'r oedd Crist'nogion yn bod y pryd hyny.

TRIBYNIAD WRTH FARAD.—Dal sylw ar yr iar yna, ebe tad wrth ei fab anwyt. Y fath ofal pryderus y mae yn gymmeryd i alw ei hiliogaeth ynghyd, a'n euddio dan ei hadenydd! Y mae'r barcut yn gwib-hedeg yn yr awyr, wedi ei sioni o'i ysglyfaeth, ef allai y sythia ar yr iar ei hun, a'i chlwyfo am ei rwysiro i gael ei amcan. Ond yw hyn yn dwyn i'th gof serch a thyneruch dy fam tuag atat! Ei gofal gwiliadwrus a'th ddiogelodd yn amser digymmorth dy fabandod, pryd y'th feithrinodd â'i llaeth, y dysgodd dy aelodau i symud, a'th dafod i floesgu allan ei sain anhrefnus. Yn dy febyd hi a ateodd o achos dy oddiau bychain; a thwenychodd yn dy bleserau diddrwg; a weinyddodd leddygiaeth iachusol i ti mewn clefyd; ac a ddihiddodd i'th feddwl tyner gariad at wirioneddi, rhinweddi, a doethineb. O! Meithrina bob egwyddor o barch am y fath fam. Y mae yn haeddu y ddiolchgarwch, a'r parch fwyaf gwresog oddi wrthyt.

Ychydig bethau neilldiol perthynol ideni Jugunaut'ha, yn Orissa, a ddanfonwyd mewn llythyr oddiwrth gyfaill, i Mr. John Peter, un o'r Cenadon yn yr India Dorelniaid, yr hwn a anwyd yno.

" Caniatair i bob Dundavat fakeer (dyn a wnelo linyn mesur o'i gorph, trwy syrthio yn ei hyd ar y ddaear bob cam o'i drigfa hyd at y demi) fyned i'r ty mi, ac addoli y ddelw, yn ddidrafil, a chaniatair i ddyscybl dewisol, neu gyfaill, i fyned gydag ef. Gaddefir hefyd i'r rhai hyny a ddygant ddyfroedd santaidd o'r Ganges; y rhai a elwir gunga-julances, i olchi y ddelw â hwy, i fyned heibio heb dalu y weble arferol. Cyn gyuted ag y cyflawnir y defodau arferol, cymmeir y llestri a gynnwysont y dyfroedd santaidd oddi arnynt, a hwy a droir allan o'r demi gan y gosgorddion a osodir yno i'r dyben hyny, y rhai ydynt hump o swyddogion o'r wlad hono, o wahanol raddau, a dreagain o'r Sepoys, y rhai a ddewisir o'r rhan-gatrod ag sydd sefydlog yn Cuttack. Arferir y rhagorchafiad hyn i'r dyben i'w ffuddias i dwyllo y Llywodraeth, trwy roddi y llestri i'w cyfeillion oddi allan, y rhai yn y medd hyny a cleiat i mewn heb dalu y dreth. Rhaid i bob pererin arall bryna twyddfod *(passport)* i fyned i'r demi: efe a dâl au hyn yn gyfatebol i rifedi y dyddiau a chwenycha aros yn Pooree. Pe ewyllysai aros yn hwy na'r amser a gofiweir ya y dwyddfod, rhaid iddo gael un newydd a thalu gwobr ychwanegol.

" Sefydlir rasglwr Ewropaidd yno a chynnorthwywr o'r brodorion, ac un arall o'r Portugaese; a chanisteir tri Offeiriad at wasanaeth yr eiliau, heblaw y gosgorddion mewn gwahanol sefyllfaoedd. Gosodir cwaan yr amryw berthnasion ar lyfau gan y cynnorthwywyr, yn gystal a thrifedi y dyddiau am y rhai y cawsant alwyddedi. Ni oddefir i un Mahometwr fyned trwy borth y demi. Mae llyn helaeth yngliych deg llath ar hugain oddiwrth y demi, yn yr hwn mae y pererinion yn ymolchi ac yn puro eu hunain cyn myned i'r demi. Rhaid i bob pererin wrth ymadael, bryno rhyw beth gan yr offeiriaid er cof am Jugunaut'ha, ac fel prawf iddo fod yn ymwelcd â'r ddelw. Mae gan yr eilun Elephantiaid, ychen, a gwartheg, i wasanaethu arno. Yr Elephantiaid a dynant ei gerbyd ar y gwyliau blynyddol, a'r gwartheg a roddant laeth iddo. Cedwir dawns-wragedd hefyd er dywenyiad a phleser i'r " arglwydd hwn ar y byd."

HYSBYSIAD.

YNGHYLCH

Cynnorthwyol Gymdeithas Genhadol

Abertawe, a Dehenbarth Cymru,

I gyfarfod yn Abertawe y Dydd Mawrth, Mercher, a'r Iau Cyntaf o fis Awst.

YR Addoliad ar hob Dydd i ddechreu am ddeg o'r gloch yn y bore, yn ol fe y dygwyllir y Gweinidogion canlynol i bregethu ar yr achlysur hwnw :—

YN BARTHED,

Y Parch. Mr. Williams, M. A. Offeiriad, o Stroud.
Mr. Tracey, o Landaia.
Mr. Thomas, o Fyrdin.
Mr. Luke, o Hwlfordd.

YN GYMRAEG.

Y Parch. Morgan Jones, o Dreflenelis.
Griffeth Hughes, o Gaerwen.
Ebenezer Jones, o Bantycelyn.
D. Davies, o Sanclis.
D. Williams, o Lanwrtyd.

A dygwyllir y bydd noeryw ereill i bregethu yn Gymraeg. Bydd Swppyer yr Arglwydd i gael ei gweini ar y dydd diwedaf. Ne y dygwyllir y bydd y Parchedig Matthew Wiliam, o Landain, a'r Parchedig Rhesiaen Jones, o Dowyn, wrth y bwrdd.

*** Y mae J. Evans yn hysbysu i'w Gydmaithwyr, fod y Meddiion Meddyginiaethol canlynol, ag sydd ar werth gandda ef, yn bur ac yn ddiguymwog.

EVANS'S

GENUINE

Patent Medicine Warehouse,

CARMARTHEN.

JOHN EVANS,

Printer, Bookseller, Stationer, and Music Seller,

GUILDHALL SQUARE,

SELLS THE FOLLOWING

PATENT & PUBLIC MEDICINES.

For Coughs, Colds, Asthmas, and Consumptions.

	£. s. d.
GODBOLD'S VEGETABLE BALSAM	0 1 9
Dr. Velno's Vegetable Syrup	0 11 0
Packard's expectorating Pills	0 2 9
Candell's Balsam of Honey	0 1 9
Gerard's Drops	0 1 9
Dawson's Lozenges	0 1 9
Lord's Balsam of Horehound	0 1 9
Ryan's Essence of Coltsfoot	0 1 9
Cowell's Cough Drops	0 1 9
Webb's Cold-shoot Lozenges	0 1 3
Oldred Lozenges	0 1 3

For Weakness, Debility, and Nervous Disorders.

Man's Restorative Medicine	0 5 6
Dr. Lettuvy's Restorative Nervous Cordial Drops	0 4 6
Dr. Salander's Sedative Tea	0 2 6
Dr. Rymer's Nervous Tincture	0 3 6
Detergent Pills	0 2 6
Dr. Hawden's Tincture of Peruvian Bark	0 3 6
Solomon's Balm of Gilead	0 3 0
Family Bottles	0 11 0
Smith's Restorative Drops	1 13 0
Ditto	0 11 0

Diseases incident to Females.

Dr. Slade's Lunar Tincture	0 15 6
Fothergill's Female Pills	0 2 9
Hooper's Female Pills	0 1 9
Hamby's Ditto	0 1 9
Trowbridge Golden Pills	0 1 3

For the Rheumatism.

Brunescathetic Tincture	0 4 6
Winterbed's Essence of Mustard	0 2 6
Mustard Pills	0 1 3
Dr. Ratcliffe's Pectoral Drops	0 1 6
Essence of Jamaica Ginger	0 2 6
Cumberland's Blossom Pills	0 2 9

For Scorbutic Complaints.

Salisbury's Drops	0 5 0
Dr. Solomon's Anti-impetigines	0 11 0

For Cutaneous Eruptions.

Barclay's Ointment	0 1 9
Pike's Ointment	0 1 9
Solomon's Ointment	0 1 9
Goodland's Vegetable Lotion	0 2 6
Dr. Wardley's Ointment	0 1 9

Venereal Affections.

Walker's Jesuit's Drops	0 2 9
Leake's Pills	0 1 9
Leake's Purifying Drops	0 2 6

Bilious Complaints.

Rowley's Antibilious Pills	0 2 6
Dr. Roberts's Antibilious Pills	0 1 9
Dr. James's Antiputrid Pills	0 1 9
Dr. Gall's Pills	0 1 9
Dr. Scott's Antibilious Drops	0 2 6

Disorders of the Bowels.

Dicey's True Daffy's Elixir	0 1 9
Godfrey's Cordial	0 1 9
American Soothing Syrup	0 1 9
Bardett's Elixir	0 2 6
Bostock's Elixir	0 2 6
Squire's Grand Elixir	0 2 6
Essence of Peppermint	0 1 6
Brasme de Vie	0 2 6
Anderson's Scots Pills	0 1 3
Batley's Aperient Pills	0 1 3
Ingham's Scots Pills	0 1 3

Disorders of Children.

Glass's Magnesia	0 2 6
Henry's Calcined Magnesia, in Bottles	0 3 6
Chirac's Worm Lozenges	0 1 6
Spence's Worm Tea	0 1 6
Magnesia Lozenges, for Heartburn	0 1 9

Specifics, Drafts, Powders, &c.

Dr. Steve's Opodeldoc	0 1 9
Dr. Benton's British Oil	0 1 9

MISCELLANEOUS.

Robert's Medicinal Vegetable Wines, an Effectual	
Remedy for the Scrofula or King's Evil	0 3 6
Hunt's Approved Family Pills	0 1 6
Lavender Lozenges, for Lowness of Spirits	0 1 6
Barclay's Volunaria Cordial	0 2 6
Rush's Restorative, or Sprogthening Pills	0 2 6
Prince's Russian Oil, for the Growth of Hair	0 2 6
Marwood's Ale, for Ditto	0 1 6
Dawson's Pills, for the Stone and Gravel	0 2 6
Cheltenham Salts	0 1 6
Marshall's Universal Cerate, for Burns, Scalds, Chil-	
blains, &c.	0 1 6
Packard's Camilla Cerate, for Ditto	0 1 6
Singleton's Golden Eye Ointment	0 1 6
Dr. James's Fever Powder	0 1 6
Turlington's Balsam of Life	0 1 6
Ginger Lozenges	0 1 6
Peppermint Ditto	0 1 6
Roche's Embrocation, for the Hooping Cough	0 1 6
Convulsion Drops	0 1 6
Dutch Ditto	0 1 6
Kennedy's Corn Plaister	0 1 6
Collins's Vegetable Snuff	0 1 6
Newbery's Hone Plaister	0 1 6
Dr. Solomon's Abstergent Ointment	0 1 6
Dr. Sibley's Powders	0 1 6
Davies's Genuine German Corn Plaister	0 1 6
Hudson's Bleaching Liquid	0 2 6
Allen's Red Precipitate	0 1 6
Hargreave Miller's Rat Powder	0 1 6
Dutch Book Tobacco	0 1 6

Tudalen flaen rhifyn 30 Gorffennaf 1814 o **Seren Gomer,** *y papur newydd Cymraeg cyntaf. Cyhoeddwyd 85 rhifyn o'r papur rhwng 1 Ionawr 1814 a 9 Awst 1815. Fe'i sefydlwyd gan Joseph Harris 'Gomer' i fod yn 'hysbysydd Wythnosol Cyffredinol dros holl Dywysogaeth Cymru', ac yr oedd ynddo newyddion tramor a chenedlaethol, hanesion ffeiriau a marchnadoedd, newyddion am symudiadau llongau, colofn farddol a llythyrau. Yr oedd iddo gylchrediad eithaf eang — fe'i gwerthid mewn hanner cant o ganolfannau yng Nghymru — gwelwyd fod ei ddosbarthu ledled Cymru yn broblem. Gwelodd Joseph Harris fod toll stamp y Llywodraeth a phrinder hysbysebion yn rhwystrau ychwanegol. Ail-ymddangosodd fel pythefnosolyn yn 1818.*